

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Ruokaosasto

MUISTIO

LIITE 1

9.12.2025

VALTION ALUEHALLINTOUUDISTUKSEEN LIITTYVÄT MAASEUDUN KEHITTÄMISTÄ KOSKEVAT VALTIONEUVOSTON ASETUSTEN MUUTOKSET

1 Esityksen tausta ja asetuksenantovaltuudet

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallintoa uudistetaan. Hallitusohjelman mukaan tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (jäljempänä ELY-keskus) ympäristövastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Viraston pääasiallinen ohjausvastuu osoitetaan valtiovarainministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ELY-keskusten osalta monialainen valtion aluehallinto kootaan nykyistä vahvemmille alueille elinvoimakeskuksiin. Hallitusohjelman mukaan lainsäädäntöä valmistellaan siten, että uusi monialainen virasto ja elinvoimakeskukset käynnistävät toimintansa vuoden 2026 alusta. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025) annettiin eduskunnalle 13.3.2025. Esityksessä ehdotettiin säädettäväksi laki Lupa- ja valvontavirastosta, laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Lakiehdotus sisälsi säännökset virastojen organisaatiosta, johtamisesta, tulosohjauksesta ja hallinnon järjestämisestä. Eduskunta hyväksyi esityksen 18.6.2025 ja tasavallan presidentti vahvisti lait 27.6.2025. Valtion aluehallintouudistusta koskevat lait tulevat voimaan 1.1.2026.

Tällä ehdotuksella on tarkoitus tehdä valtion aluehallintouudistuksesta johtuvat tekniset muutokset eräisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan valtioneuvoston asetuksiin, joissa viitataan ELY-keskuksiin. Ehdotuksella muutettaisiin viranomaisten nimet elinvoimakeskuksiksi.

Muutettavaksi ehdotettavien asetusten asetuksenantovaltuudet ovat seuraavat:

1. Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027 annetun lain (1325/2022) 21 §:n 2 momentin mukaan tarkemmat säännökset myönnettävän tuen edellytyksistä ja tuen saajista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Mainitun lain 22 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan Euroopan unionin säädösten antamissa rajoissa tarkemmat säännökset tuettavista toimenpiteistä, tuen muodosta ja toimenpiteiden tukikelpoisista kustannuksista. Lain 26 §:n 3 momentin mukaan tarkemmat säännökset toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta toteutusajasta ja toteutusajan pidentämisen edellytyksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Lain 39 §:n 2 momentin mukaan maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan säätää

tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lopuksi lain 25 §:n 2 momentin mukaan ohjausryhmän asettamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä sekä ohjausryhmä tehtävistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

2. Valtioneuvoston asetus yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (1324/2022) 18 §:n 4 momentin mukaan tarkemmat säännökset käyttösuunnitelman vahvistamisessa ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä sekä teknisen avun hyväksyttävistä kustannuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

3. Valtioneuvoston asetus maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 11 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, millä perusteilla saman pykälän 3 kohdassa tarkoitettuja luovutuksia ei pidetä tämän lain tavoitteiden vastaisina. Mainitun lain 15 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä seikoista, jotka on sisällytettävä elinkeinosuunnitelmaan ja jotka otetaan huomioon maatilán taloudellista elinkelpoisuutta arvioitaessa, maatilán yritystulon määrittämisestä sekä eläkelaitokselle esitettävistä selvityksistä yritystulon määrittämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös tarkemmin, miten osoitetaan maatilán täyttävän ympäristöä, hygieniää ja eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset, sekä luovutuksensaajalta edellytettävästä koulutuksesta ja käytännön kokemuksesta.

2 Asian valmistelu

Asetusmuutokset on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Muutosten teknisen luonteen vuoksi asiassa ei ole katsottu tarpeelliseksi järjestää lausuntokierrosta.

Asetusehdotuksia ei ole niiden vähäisen yleisen merkityksen vuoksi tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Muutettavaksi ehdotettavat valtioneuvoston asetukset sisältävät viittauksia nykyisiin ELY-keskuksiin ja maaseutuelinkeinopiireihin. Ehdotuksella muutettaisiin asetusten viittaukset nimeään vaihtaviin virastoihin eli elinvoimakeskukseen.

Ehdotetaan annettavan seuraavat asetusmuutokset:

1. Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta rahoituskautella 2023–2027 annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

2. Valtioneuvoston asetus yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta
3. Valtioneuvoston asetus maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 ja 8 §:n muuttamisesta

4 Pääasialliset vaikutukset

Asetusmuutokset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä niillä ole vaikutusta valtionalouteen.

5 Säännöskohtaiset perustelut

1. Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027 (617/2023)

6 §. *Kehittämishanketuen tuettava toiminta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. *Tietoliikenneverkkoinvestoinnin tukemisen edellytykset.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

35 §. *Hankkeen toteuttamisen määräaika.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

36 §. *Aloitettujen hankkeiden muuttaminen ja toteutusajan pidentäminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

41 §. *Maksuhakemuksen jättämisen määräaika.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

45 §. *Ohjausryhmän asettaminen.* Pykälän 1 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

46 §. *Ohjausryhmän tehtävät.* Pykälän 5 ja 6 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

2. Valtioneuvoston asetus yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista (1376/2022)

2 §. *Teknisen avun hyväksyttävät kustannukset.* Pykälän johdantokappaleessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

3. Valtioneuvoston asetus maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta (26/2007)

3 §. *Maatilaa koskevat edellytykset.* Pykälän 5 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin viraston nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

8 §. *Maatalouden harjoittamista maatilalla koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

4. Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2026 samaan aikaan elinvoimakeskuksista annetun lain kanssa.